

takove knjige, a kod pojedine svi se svjedoci slažu. Dokazi dakle za autentičnost evanđelja imaju četverostruku vrijednost, mnogo veću dakle nego li dokazi autentičnosti n. pr. Sofoklove Antigone.

Sad bih ti rado razložio, da su autori evanđelja pisali istinu, no strah me je g. urednika, jer sam i onako oduljio. Strpi se dakle do slijedećega broja, a donle da si mi zdravo i veselo u Gospodu. Tvoj

Amicus.

NOVI TIP AKADEMSKE ORGANIZACIJE.

Slom Njemačke, glad i revolucija, urodili su vjerskom renesansom među njemačkim akademičarima. Kada se je sva država uznjihalala, kada su sve njemačke dinastije bile protjerane i na taj način narodna crkva (protestantska) ostale u jedan mah bez poglavica, tada je jedino Crkva Katolička izdizala svoje tornjeve iznad valova revolucije i bila jedina inštitucija, koja nije morala da revidira svojih načela. Nijemci, kojima je stalo da se svlada demon revolucije, vidjevši, da su sve pozitivne stranke propale s čudnim strahopočitanjem gledahu u Nju, kako ona, ugrožena sa svih strana, svladava bijesove nereda, crpeći iz svoje riznice sredstva obrane, koja je skupila u stoljetnom iskustvu. Divili su joj se – i stali su je proučavati.

Radi ove potrebe, da se što bolje upozna Crkva, nikao je među njemačkim akademičarima zaseban tip organizacije, kojemu je svrha, da članovi upoznaju što dublje sve vrednote, koje nosi Crkva u sebi, i da prema tome svaki pojedinac toga društva svoj vlastiti duševni život to jače izgradi. Ova društva, koja se u Njemačkoj zovu „Akademische Vereine zur Pflege der Katholischen Weltanschauung“, a u Austriji su poznata pod inenom „Logosa“, razlikuju se na pr. od naših akademskih društava poglavito u tome, što se u njima raspravlja i proučava sve ono, što je od trajne vrijednosti, (na pr. Liturgija, Kristovo božanstvo etc.) a ostale pojave kulturnog života (umjetnost, socijalno pitanje, prirodne znanosti i t. d.), analiziraju se „pod vidom vječnosti: sub specie aeternitatis“. Temeljno je načelo u ovim društvima, da broj članova ne smije biti prevelik (do 30) i na svakoj sjednici ih bude tek oko petnaest. Pošto se pročitao zapisnik, čita se jedno poglavlje iz Novog Zavjeta i ovo interpretiraju članovi u zajednici sa jednim svećenikom, koji je svojom temeljitom izobrazbom dorastao, da akademičarima najraznovrsnijih zvanja, (a u Austriji često i raznih narodnosti), bude vođem. Ovo je čitanje Evanđelja to važnije, što članovi, koji su do sada ovu svetu knjigu i remek djelo svjetske književnosti promatrali pod uplivom kritičkoga racionalizma, dolaze do spoznaje, kako se Providnost često služi sasvim priprostima ljudima i njihovim nedostacima, da provede svoje nakane. Uvjeren sam, da će

članovima ovih društava ostati u životu Evandjelje najmilijom knjigom, iz koje će neprestano crpsti direktive za svoj život.*) Nakon diskusije o pročitanom poglavlju Evandjelja dolazi kratak referat (do 20 časaka), koji ima poglavito zadaću, da iznese građivo za što zanimiviju diskusiju. Sav je rad ovih društava koncentriran poglavito u diskusijama i upravo što su u tim društvima zastupani akademičari najraznijih struka, to ove diskusije postaju vrlo zanimive. Evo na pr. nekoliko tema, o kojima se je diskutiralo: „Liturgija Velike Sedmice“, „Komunistički manifest i nauka Crkve“, „Da li može jedan akademičar vjerovati u čudesa?“ „Čudo sv. Januarija u Napulju“, „Znanstveni dokazi o eksistenciji Boga“, „Kritika Spenglerovog djela: Der Untergang des Abendlandes“, „Eksercicije sv. Ignacija i duševni život savremenog akademičara“. Ove nekolike teme pokazuju, kako je bujan život u ovim društvima. Mnoge sjednice pohađaju katol. univerzitetski profesori, kojih je broj u zadnje vrijeme porastao, i oni na temelju najnovijih iznašaća osvjetljaju vječnu nauku Crkve i njezina božanskoga Utemeljitelja.

Izlazeći iz internoga ovoga područja društva djeluju i u javnosti. Svaki mjesec priređuju javne akademije. Predava se na ovim na pr. „O problemu svjetovnog nazora kod nekih glazbenih drama R. Wagnera“, „O modernom duševnom životu i katolicizmu“, „O velebnosti kanonskog prava« i dr. U Beču će na pr. u narednom semestru jedan član bečkog *Logosa* (P. Kronseider S. I.) održati cijeli niz znanstvenih predavanja u „Uraniji***) „O katol. svjetovnom nazoru“. Članovi priređuju također glazbene popodneve, kamo pozovu svoj rod i znance te interpretirajući razna glazbena djela nastoje pomoću ovih da zainteresuju one, koji još traže put do Istine.

Polagano ali sigurno niču po provinciji ova društva. Društvo čini prekorači stanoviti broj članova (oko 30), odmah se dijeli u kružoke (Zirkel). Pojedini članovi putuju u druga mjesta, skupe nekoliko akademičara, održe im kakovo predavanje i pošto su ovi religiozno disponovani, to ta društva sasvim spontano rastu. Crkva je uvidjela silnu važnost ovih društava i svoje najbolje ljude određuje, da rade samo na polju akademskog dušobrižništva (Akademikerseelsorge).

Izobrazba je u ovim društvima polagana ali temeljita i ta je naobrazba kvasac, koji će mase naroda rekristijanizirati. Jaz iz među vjere i znanosti, koji je nehotice zadro ušljed liberalizma također i u duše katoličkih intelektualaca, spontano nestaje. Vjera upravo na veličanstven način oživljava znanost, koja je opet u najnovije vrijeme svojim solidnim rezultatima postala

*) Vanredno vrijedna je knjiga, (koja je također nedavno definitivno objavila Harnackove tvrdnje o Ivanovom evandelju) H. J. Cladder S. I.: *Unsere Evangelien* (Akademische Vorträge), Herder 1919.

**) To je neke vrsti javna pučka univerza, na kojoj predavaju sveučilišni profesori i drugi stručnjaci.

apologija kršćanstva. Najveći njemački naučenjaci ili su katolici ili cijene katolicizam. Haeckelova je pseudoznanost gotovo već i pokopana.

Tko bi htio da osjeti, kakav mistički duh vlada među njemačkim katoličkim akademičarima, taj neka uzme u ruke nekoliko brojeva mjesečnika „Die Seele“ (München), u kojima kroz svaki redak naobraženih autora provejava sveta vjera, koja počiva u dubokom zagrljaju Kristovom.

Ovaj tip organizacije ne smije ostati osamljen na teritoriju njemačkog naroda. I u nas su duhovi bijedni i potišteni. Naše akademske organizacije ne dospijevaju više da se intenzivnije bave vječnim problemima. Uza sve religijozno oduševljenje, koje još uvijek vlada među našim đaštvoim i svršenim akademičarima, napose u hrvatskim krajevima, opaža se, da religijozna naobrazba nije na onoj visini, na kojoj je njihova stručna izobrazba. Stvara se sudbonosni jaz između vjere i znanosti i sveti žar za Krista mora time sve više da gine. Katolički pokret se upravo temelji na dubokom religijoznom životu pojedinaca, a ovaj je iluzoran ondje, gdje su vjera i znanost dva svijeta za se, gdje iz duša pojedinih katoličkih intelektualaca iščezava duh djetinjeg vjerovanja u potpunu nauku Crkve Božje.

Ivo Merz, cand. phil.

Mathies—Stržič:

MOLITVA „MODERNOGA“ ČOVJEKA.

Čovjek nije načinio prirodnih zakona. On ih može najviše da uglavi, izreče, t. j. izgovori za Stvoriteljem prirode. Isto tako čovjek ne može da mijenja prirodu u njezinu bistvu. Ipak može da si podvrgne veliku čest prirodnih sila i produkata. Ako priroda već za čovjeka radi, njega služi i njemu se pokorava, premda nije stvorio njezina bistva niti ga može da uništi, kako je onda ludo tvrditi, da priroda nije podložna volji Boga, koji je njezin početak. Ako tko ne vjeruje u Boga, može da drži ovaj svijet za vječni stroj, koji se dakako sam sobom ne da nikako jasnije shvatiti negoli Stvoritelj, Bog nad svijetom. Ako netko ne sumnja, da ima Bog, ne da se razumjeti, kako ga može prirodni red odvrći od molitve. Jer: tko se divi djelu, treba da hvali majstora. Tko proučava sile, treba da se klanja Prasili. Tko razumije plan, treba da prizna arhitektov um. Kome je očita njegova neznatnost, slabost i prolaznost, toga mora zanijeti savršenstvo Božje dobrote, istine i ljepote. Što se više baviš prirodnim naukama, što si češće sa stvorenjima u prirodi, sve tješnje trebao bi u svojoj unutrašnjosti prianjati za onoga, koji sam smije o sebi reći: „Ja sam, koji je sa m.“